

ÚJ SZAVAK, KIFEJEZÉSEK

ad-vesz villanyóra *szószerk*

Speciális, kétirányú villanyóra, amely lehetővé teszi a napelemes rendszer által megtermelt és elfogyasztott energia mérését. A kétirányú villanyóra két különböző számlálón keresztül jeleníti meg a megtermelt és az elfogyasztott energiát.

Azt, hogy többet termeltünk-e vagy kevesebbet, mint amennyit fogyasztottunk, egy ad-vesz villanyóra méri.

bosszúpornó *fn, jelentéssűrítő összetétel*

Szexuális tartalmú fényképek vagy videók internetes közzététele a felvételeken szereplő személy beleegyezése nélkül.

A bosszúpornó a nők elleni erőszak egyik formája, a szexuális és fenyegető zaklatás egyik eszköze, amely – a szexuális erőszak többi típusához hasonlóan – túlnyomó részben lányokat és nőket érint, az elkövetői elsősorban férfiak.

énidő *fn, tükörfordítás, (metime) jelentéssűrítő összetétel*

Minőségi, önmagunkra fordított idő, amely során lehetőségünk van feltöltődni.

Az énidő voltaképpen az az idő, amelyet önmagadnak szentelsz, és a lelki békét, a feltöltődést, a fejlődést, az önismeretet vagy a pihenést szolgálja.

fészekoltás *fn, jelentéssűrítő összetétel*

A közvetlen környezet teljes oltottsága.

A fészekoltás lényege, hogy ha van olyan családtagunk, aki a kockázati csoportba sorolható, akkor őt is megvéhdhetjük azzal, ha beoltatjuk magunkat.

photótükör *fn, jelentéssűrítő összetétel*

Ember nagyságú tükör, amely érintőképernyőként funkcionál, érintésre hatalmas digitális kijelzővé alakul át. Az elkészült fotó a hatalmas felületen aláírható, majd pár másodperc alatt fotópapírra nyomtatva elkészül a kép.

A fotótükör olyan egyedül interaktív eszköz, amelynek segítségével a legviccesebb és legvidámabb emlékeket viheted magaddal. Egy tükör, ami sokkal több annál. Érintsd meg az érintőképernyőt, tapasztald meg a szelfikészítés legvakmerőbb változatait, öltözz be a fotókhoz, animáld magad, posztold, és vidd haza az emléket!

kényelmi díj *szószerk*

A jegyvásárlási rendszer használatának, az elvitelre kért rendelésnek a díja.

A kényelmi díj a rendszerhasználati díj szebb vagy inkább álneve. Ha szoktál jegyet vásárolni az interneten, biztosan belefutottál már abba, hogy kényelmi díj címszóval hirtelen megugrik az ár, amikor fizetnél.

magányjárvány *fn, jelentéssűrítő összetétel*

Magányosan, sok esetben a családjától távol vagy a társadalomtól elszigetelten élő idős emberek növekvő száma.

Magányjárvány tombol az országban, csaknem 2 millió öregségi nyugdíjasból 750 ezer él egyedül, ennek zöme nő, akikhez nem jutnak el bizonyos információk, hiszen ezeknek a magányos, özvegy nőknek a többsége nem online olvasgat, hanem televíziót néz.

okosnyaklánc *fn, jelentéssűrítő összetétel*

Olyan nyaklánc, amely enyhe rezgéssel jelzi, ha a viselője túl sokat ült görbe háttal, vagy sétált rossz testtartással, ezenkívül lépést mér, illetve hőmérsékletet tud meghatározni.

Az okosnyaklánc amellett, hogy úgy néz ki, mintha egy menő ausztrál szörfös hagyta volna ott a tengerparton, nagyon hasznos dolgokat mér a testünkön, és gyűjti őket össze egy applikációba, ahogy ez a viselhető okoseszközöknél megszokott.

pizzarulett *fn, jelentéssűrítő összetétel*

A pizza egyetlen, erős csilivel fűszerezett szelete.

A pizzarulett lényege, hogy a pizzából, amit rendelsz, az egyik szeletnek meglepetés-szerűen irgalmatlanul csipnie kell.

poller *fn, ang*

Acélból vagy műanyagból készült forgalomkorlátozó, parkolásgátló sávzáró oszlop, amely parkok, közterek, utcák lezárására, sétányok, kerékpárutak kijelölésére szolgál.

A poller egy erős, rövid, függőleges oszlop. A kifejezés eredetileg a hajón vagy rakparton lévő állásra utalt, amelyet elsősorban hajók kikötésére használtak.

porrobot *fn, jelentéssűrítő összetétel*

Okostelefonon vagy tableten keresztül időre és helyre is programozható robotpor-szívó.

Éppen az irodában ül az asztalánál, és eszébe jut, hogy ki kellene takarítania otthon? Csak nyomja meg a Clean gombot! De az is lehetséges, hogy egész hétre előre beprogramozza, hogy mikor szeretné, ha a porrobot takarítana.

robotkatona *fn, jelentéssűrítő összetétel*

Egy valódi katona magasságával rendelkező, automatizált fegyverrel és egyéb hasznos eszközökkel felszerelt eszköz.

Folyamatosan felmerül a kérdés, hogy a legveszélyesebb területekre és épületekbe behatoló robotkatona a rendelkezésére álló, pusztító fegyverekkel az ember engedélye nélkül maga döntsön-e az ott lévők megsemmisítéséről, vagy a robot csak a szenzorai, kamerái segítségével továbbítsa az információkat a veszélyes helyről és helyzetről, hogy a megsemmisítési parancsot csak emberi megerősítés után hajtsa végre.

stockfotó *fn, jelentéssűrítő összetétel*

Előre elkészített kép, amit egy adott témában fogant cikkhez, reklámhoz stb. fel lehet használni bizonyos összegért.

Keressen több millió jogdíjmentes stockfotó és illusztráció között! Szerezzen ihletet napi tízezernyi új, nagy felbontású képünkökből.

szelfigátló fal *szó szerkezet*

A szelfizés célpontjának számító látványosságokat szándékosan eltakaró, fából épített paraván abból a célból, hogy a turistatömeg ne tudjon képeket készíteni.

Elege lett az osztrák kisvárosnak a rengeteg turistából, ezért építettek egy szelfigátló falat a tó partjára.

táv munkázik *ige, szóképzés*

Otthonról dolgozik.

A munkatársak jelentős része rendelkezik távmunkaszerződéssel, naponta átlagosan 500-an távmunkáznak, bizonyos csúcnapokon pedig akár 1000 kolléga is otthonról dolgozik.

Balázs Géza – Minya Károly

AZ ÉV SZAVAI, 2023

A Magyar Nyelvstratégiai Kutatócsoport 2010 óta választja ki az év szavait. Íme a 2023. év listája magyarázatokkal:

Az év szava: chatGPT

Az év szava kétségtelenül a 2022 végén a mesterséges intelligencia megfogható, jelenségeként a világunk valamennyi alrendszerébe berobbanó chatGPT (kiejtve: csetdzsipítí), vagyis emberi kérésre szöveget létrehozó algoritmus. Megdermedtek a tanárok: akkor mostantól hogyan tudják megkülönböztetni, hogy tanuló vagy gép írta-e a szöveget, és vajon szükség lesz-e a munkájukra? Megőrültek a tanulók, hogy mostantól már nem kell házi feladatot írni. Elgondolkoztak a filozófusok, hogy vajon a mesterséges intelligencia okosabbá teszi-e vagy éppen kiváltja az embert. A hírek szerint a chatGPT írt már miniszternek kiállításmegnyitót, megírárták vele Az ember tragédiája 16. színét, kevert új kólaízt, gyártott már jogszabályt, amit „csont nélkül” elfogadtak, s valószínűleg nem kérdés, hogy sok iskolai és tudományos dolgozatnak is ő a szerzője. Mi is megkérdeztük tőle: hogyan nevezzük magyarul? Javaslatai: BeszélgetőMester, CsevegőMester, a GPT-t pedig generatív próbálkozású transzformátornak nevezte. Még ilyen magyarításokkal találkoztunk: szöveggép, szövegtegyéztő, szöveggeneráló, robotszövegíró, automatikus szöveglétrehozó, szöveggeneráló program. Azt is megkérdeztük tőle, hogy szerinte mi lenne az év szava 2023-ban. Azt válaszolta, hogy a tudása csak 2022-ig terjed. Lehet, hogy a közmondás a jövőben azt tartja majd, hogy „géptestben géplélek?” (Szűts Zoltán)